

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 590/25
29.5.2025. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Татјане Обренчевић и Ивана Илића, чланова већа, у парници тужиља АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Јелена Паспаљ, адвокат из Београда – Земуна, Драгана Ракића 51 – 53, против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Александар Ђурашиновић, адвокат из Београда, Пиве Караматијевића 2, ради утврђења, одлучујући о жалби тужиља изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 2313/22 од 26.09.2024. године, у седници већа одржаној дана 29.05.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиља и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 2313/22 од 26.09.2024. године у ставу другом изреке пресуде.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 2313/22 од 26.09.2024. године у ставу првом, трећем и четвртом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиља којим су тражиле да се утврди да је стан 3, евиденцијски број 3, по структури трособан, површине 68м², на другом спрату стамбене зграде за колективно становање у ..., на кат.парцели ... КО ..., број објекта ..., све уписано у лист непокретности бр. ... КО ..., заједничка брачна тековина сада пок. ГГ и ДД, правних претходника тужиља као законских наследника и правних следбеника своје мајке пок. ЂЂ, сваког по 1/2 дела права својине, стечен у току трајања брака именованих и откупљен уговором о откупу овереним пред Првим општинским судом у Београду Ов.бр. 2239/92 дана 23.09.1992. године, што је тужени дужан трпети и признати, а да ова пресуда служи и као основ за упис права својине у катастру непокретности на име ГГ, и то на 1/2 дела на стану описаном у овом ставу изреке. Ставом другим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиља којим су тражиле да се утврди да сада пок. ДД, правни претходник тужиља, као законских наследника и правних следбеника пок. ЂЂ, није за живота могао тестаментом (завештањем) располагати и сувласничким уделом сада пок. ГГ, правног претходника тужиља као законских

наследника пок. ЂЂ, на стану описаном ставом првим изреке ове пресуде, и да се изврши редукција тестаментa (завештања) сачињеног 1.9.2005. године, тако да се тестаментално располагање своди на сувласнички удео оставиоца од 1/2 на стану описаном у ставу првом изреке ове пресуде, што би тужени био дужан трпети и признати. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиља којим су тражиле да се утврди да је тестаменталним располагањем покојног оставиоца ДД, и то након редукције завештајног располагања повређено законско право на нужни наследни део тужиља, потомака оставиоца а иза раније преминуле ћерке оставиоца ЂЂ, који нужни наследни удео износи 1/8 дела права својине на стану бр. 3, ближе описан ставом првим изреке ове пресуде, којим станом је оставилац у целини, односно у 1/2 дела након редукције завештања располагао само у корист сина ЕЕ, што је тужени дужан трпети и признати. Ставом четвртим изреке обавезане су тужиље да туженом на име трошкова парничног поступка исплате износ од 185.400,00 динара.

Тужиље су благовремено изјављеном жалбом побијале првостепену пресуду из свих разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 ЗПП.

Апелациони суд у Београду је испитујући правилност првостепене пресуде, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 ЗПП оценио да је жалба тужиља делимично основана.

Првостепени суд у спроведеном поступку није учинио битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1,2,3,5,7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиље су унукe, а тужени син сада пок. ДД. Пок. ДД и сада пок. ГГ, 18.6.1950. године закључили су брак који је трајао до смрти ДД 17.10.2005. године, док је ГГ преминула 6.7.2020.године. Дана 30.8.1992. године пок. ДД као купац са продавцем Државом СФРЈ – ССНО Војна установа за управљање стамбеним фондом ЈНА Београд закључио је уговор о купопродаји/откупу непокретности/стана из стамбеног Фонда ЈНА на основу Закона о стамбеном обезбеђењу у ЈНА, који је оверен пред Првим општинским судом у Београду под Ов.бр. 2239/92 дана 23.09.1992. године и то стана бр. 3, други спрат, улаз 4 у ... у ..., за откупну цену непокретности на три рате у износу од 158.551,20 динара. Решењем Четвртог општинског суда у Београду од 4.4.1997. године дозвољена је укњижба права својине у корист ДД и исти је уписан у катастру као ималац права својине, облик приватна у уделу 1/1. Пок. ДД 1.9.2005. године сачинио је тестамент у форми својеручног завештања у коме је навео да се његова непокретна имовина састоји од стана у коме живи, површине 67,90м² у ..., трећи спрат бр. 3 у... и породичне куће са 10 ари окућнице у ..., да сва имовина остаје у његовом власништву и супруге ГГ док су живи, јер су је заједно стекли, а да после њихове смрти наслеђују и то син ВВ заједнички стан у коме заједно живе површине 67,90м² у ..., док породичну кућу са 10 ари окућнице у ... наслеђују син ВВ и ћерка ЂЂ удато ..., уз обавезу сина ВВ да обави њихове сахране у складу са обичајима и да подигне надгробни споменик.

Тужиља АА 20.05.2022. године поднела је предлог за покретање оставинског поступка иза пок. ДД који је по проглашењу својеручног завештања прекинут и

тужиље су упућене на парнични поступак ради оспоравања својеручног завештања оставиоца ДД.

Код овако утврђеног чињеничног стања правилано је првостепени суд у погледу захтева којим је тражено да се утврди да пок. ДД није за живота могао тестаментом располагати и сувласничким уделом пок. ГГ, те да се изврши редукција тестаamenta, нашао да је исти неоснован, јер је одредбом чл. 194 став 1 ЗПП прописано да тужилац може у тужби да тражи да суд само утврди постојање односно непостојања неког права или правног односа, повреду права личности, или истинитост односно неистинитост неке исправе. Овакав закључак у потпуности прихвата другостепени суд, због чега је првостепена пресуда потврђена у ставу другом изреке ожалбене пресуде, применом одредбе чл.390 Закона о парничном поступку.

Надаље је првостепени суд оценио да се после смрти супружника не може утврђивати шта чини њихову заједничку брачну тековину, јер после смрти лица постоји само заоставштина као институт наследног права, због чега тужиље не могу тражити да се утврди да предметни стан чини њихову заједничку брачну тековину са 1/2 дела права својине, јер постоји само заоставштина као скуп права подобних наслеђивању које су оставиоцу припадале у тренутку смрти (став први ожалбене пресуде), док у преосталом делу првостепени суд није испитивао постављену висину нужног дела са 1/8 дела, с обзиром да није утврђена повреда истог на начин како је тражено тужбеним захтевом (став трећи ожалбене пресуде).

Међутим, због погрешне примене материјалног права, одлука првостепеног суда, у овом делу не може се прихватити као правилна.

Одредбом члана 171 став 1 Породичног закона прописано је да имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину, а одредбом члана 180 став 2 истог закона прописано је да се претпоставља да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки. Одредбом члана 181 Породичног закона прописано је да право на деобу заједничке имовине имају супружници, наследници умрлог супружника и повериоци оног супружника из чије се посебне имовине нису могла намирити њихова потраживања.

Према стању у списима произилази да су тужиље поставиле захтев за деобу заједничке имовине пок. ГГ и ДД, а деоба се врши утврђењем удела, те применом цитираних законских одредби, а с обзиром на чињеницу да је спорни стан откупљен у току трајања брачне заједнице између сада пок. ГГ и ДД, што произлази из завештања пок. ДД, те да имовина коју су супружници стекли у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину, са претпоставком да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, то је првостепени суд пропустио да утврдио да ли је сада пок. ГГ стекла право на 1/2 идеалног дела спорне непокретности по том основу, а од чега зависи одлука о постављеном захтеву.

Поред тога, ради одлучивања о основаности тужбеног захтева (постојање повреде права на нужни део са 1/8 дела) првостепени суд ће имати у виду да је захтев тужиља заснован на тврдњи да им је повређено законско право на нужни наследни део

у односу на стан ... својеручним завештањем пок. ДД, а да је током поступка утврђено да је сада пок. ДД истим располагао и другим имовином у корист сина, овде туженог, али и ћерке сада пок. ЂЂ, као и наводе туженог да је пок. ДД ћерки и зету (родитељима тужила) поклонио гаражно место пов. 18,36 м² у ... и аутомобил. Ово стога јер повреда нужног дела постоји ако је новчана вредност нужног дела виша од новчане вредности која је на основу закона, завештања или поклона припала нужном наследнику. Висина нужног дела одређена је чланом 40 став 2 Закона о наслеђивању, па је тако нужни део потомака једнак половини дела који би им припао по законском реду наслеђивања, а вредност заоставштине на основу које се израчунава нужни део утврђује се према члану 48 и 49 истог закона.

Имајући у виду наведено, ожалбена пресуда је морала бити укинута у ставу првом и трећем и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном суђењу првостепени суд ће након што утврди све битне чињенице и расправи наведена спорна питања, правилном применом материјалног права донети нову, правилну и на закону засновану одлуку за коју ће дати довољне и јасне разлоге.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер иста зависи од коначног исхода поступка.

**Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић